

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie sędzi Sądu Rejonowego w P. M. F., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2023 r., wniosku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym [...] z dnia 21 lipca 2023 r., sygn. akt [...], w przedmiocie przekazania sprawy dyscyplinarnej do innego równorzędnego sądu dyscyplinarnego

na podstawie 37 k.p.k w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 217 z późn. zm., dalej powoływana jako: u.s.p.)

postanowił:

nie uwzględnić wniosku Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym [...] o przekazanie sprawy dyscyplinarnej obwinionej M. F. prowadzonej przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym [...] pod sygn. akt [...] do innego równorzędnego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 lipca 2023 r., sygn. [...], Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym [...] na podstawie art. 128 u.s.p. w zw. z art. 37 k.p.k. zwrócił się z wnioskiem do Sądu Najwyższego o rozważenie przekazania sprawy dyscyplinarnej obwinionej M. F. prowadzonej przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym [...] pod sygn. akt [...] do innego równorzędnego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym.

W uzasadnieniu formułowanego postulatu wskazano, iż obwiniona sędzia M. F. jest działaczem S., wskutek czego, poprzez swoje zaangażowanie w pracę tego Stowarzyszenia, jest osobą powszechnie znaną w środowisku sędziów nie tylko sądów na terenie P., ale również w środowisku sędziów apelacji [...], co może wpływać na prawidłowość przebiegu postępowania dyscyplinarnego wobec obwinionej w sytuacji jego prowadzenia zgodnie z właściwością miejscową (obecnie przez Sąd Dyscyplinarny przez Sądzie Apelacyjnym [...]), którego sędziami są w zdecydowanej większości sędziowie różnych szczebli sądów na terenie P.

Zdaniem sądu wnioskującego wzajemne powiązania służbowe, personalne czy wręcz towarzyskie pomiędzy sędziami w tak małym środowisku zawodowym może wpływać na postrzeganie prawidłowości przebiegu postępowania dyscyplinarnego i może w przyszłości rodzić zarzuty co do zachowania właściwej bezstronności poszczególnych sędziów dyscyplinarnych. Wskazano również, iż w związku z istnieniem tych powiązań interpersonalnych i służbowych istnieje swoista presja lokalnego środowiska sędziowskiego i jego oczekiwań co do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie w sytuacji, gdy obwiniona postrzegana jako osoba szykanowana w związku z prowadzoną działalnością w ramach w/w Stowarzyszenia. Zaznaczono przy tym, iż w sprawie tej podlegał już wyłączeniu jeden z członków składu orzekającego z uwagi na istniejące powiązanie służbowe, pomiędzy obwinioną a tym sędzią sprawującym funkcję Wiceprezesa Sądu Okręgowego w P. sprawującego nadzór administracyjny między innymi nad sądem, w którym służbę pełni obwiniona. Podkreślono następnie, iż dla uniknięcia jakichkolwiek zarzutów w zakresie zapewnienia właściwej bezstronności sądu koniecznym jest zweryfikowanie, czy na tok postępowanie przed sądem dyscyplinarnym może mieć wpływ objęcie przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych - sędziego X.Y., prowadzącego początkowo przedmiotową sprawę obwinionej, funkcji Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w [...], przy którym działa wnioskujący o przeniesienie sprawy Sąd Dyscyplinarny.

W ocenie sądu wnioskującego wskazane okoliczności czynią uzasadnionym złożenie wniosku o przeniesienie sprawy do innego równorzędnego sądu dyscyplinarnego z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości w rozumieniu wskazanego przepisu art. 37 k.p.k., gdyż pozwoli to na uniknięcie jakichkolwiek zarzutów co do prawidłowości działań sądu dyscyplinarnego orzekającego w stosunku do sędziego, która jest osobą szczególnie znaną w miejscowym środowisku zawodowym, a jednocześnie pozwoli na uniknięcie jakichkolwiek zarzutów dotyczących potencjalnego wpływu rzecznika dyscyplinarnego na przebieg tego postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew bowiem twierdzeniom Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w [...] nie sposób uznać, iż **przekazania sprawy dyscyplinarnej obwinionej M. F., prowadzonej przez Sąd Dyscyplinarny przy Sądzie Apelacyjnym [...] pod sygn. akt [...] do innego równorzędnego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym, wymaga dobro wymiaru sprawiedliwości.**

Podkreślenia wymaga, iż określona w art. 37 k.p.k. instytucja właściwości z delegacji ma charakter wyjątkowy, służąc zapobieganiu sytuacjom, w których skierowanie sprawy do sądu właściwego według przepisów ogólnych godziłoby w szeroko pojętą prawidłowość rozpoznania sprawy, wpływając negatywnie na dobro wymiaru sprawiedliwości. W doktrynie słusznie podnosi się jednak, iż „nadużywanie art. 37 KPK mogłoby prowadzić do podważenia zaufania do niezależności sądów i bezstronności sędziów, a w efekcie wyrządzić wymiarowi sprawiedliwości szkodę i stanowić pogwałcenie zasady praworządności”, a także „sprzyjać pozbywaniu się przez sądy spraw niewygodnych, w których ich działanie może być poddane presji polityków, mediów czy lokalnego środowiska prawniczego” (zob. J. Skorupka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz,

Wyd. 6, Warszawa 2023, jak również postanowienie Sadu Najwyższego z 18 marca 2005 r., III KO 2/05, OSNwSK 2005, Nr 1, poz. 592).

Skorzystanie z powyższej możliwe jest jedynie w sytuacji zaistnienia okoliczności dających podstawę do racjonalnego twierdzenia, że w odbiorze powszechnym mogą powstać wątpliwości, co do zdolności sądu właściwego do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 1995 r., III KO 34/95, OSNKW 1995, z. 9-10, poz. 68; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2007 r., IV KO 11/07, LEX nr 568451).

Mając w polu widzenia powyższe rozważania nie można tym samym zaaprobować forsowanego we wniosku poglądu o konieczności zastosowania w niniejszej sprawie instytucji z art. 37 k.p.k. Stwierdzenie bowiem braku warunków do obiektywnego rozpoznania sprawy obwinionej sędzi mogłoby bowiem sugerować, że w każdym wypadku, gdy sprawa dotyczy sędziego udzielającego się we wskazanym we wniosku stowarzyszeniu, pozostali sędziowie pracujący w jednostce organizacyjnej sądownictwa na tym obszarze, nie są w stanie w sposób obiektywny i bezstronny rozpoznać sprawy. W konsekwencji prowadziłoby to do podważania zaufania do niezależności sądów i niezawisłości sędziów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., IV KO 88/12, LEX nr 1231606).

Zaznaczenia wymaga nadto, iż powzięta przez sąd wnioskujący obawa ma w swej istocie charakter li tylko abstrakcyjny, a zaprezentowana w tym zakresie argumentacja nie pozwala na nadanie im przymiotu realnej, wskutek czego nie mieści się w pojęciu "dobra wymiaru sprawiedliwości" w rozumieniu art. 37 k.p.k. W tożsamy sposób ocenić należy również niezrozumiale obraną przez sąd wnioskujący jako argument okoliczność, iż w prowadzonym postępowaniu został wyłączony jeden z członków składu orzekającego z uwagi na istniejące powiązanie służbowe, jak również fakt objęcia przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych funkcji Wiceprezesa Sądu Apelacyjnego w [...], prowadzącego początkowo przedmiotową sprawę obwinionej. W tym

kontekście przypomnieć wymaga, iż właściwości z delegacji winna znajdować zastosowanie dopiero wówczas, gdy dla dobra wymiaru sprawiedliwości w danej sprawie nie jest wystarczające posłużenie się innymi przewidzianymi w k.p.k. i służącymi temu celowi instytucjami, tym samym nie może więc zastępować np. instytucji wyłączenia sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 sierpnia 2004 r., V KO 43/04, OSNwSK 2004, Nr 1, poz. 1453) Zaznaczyć należy przy tym, iż rzeczą sądu jest natomiast takie orzekanie, aby w opinii publicznej nie powstały wątpliwości co do tego, że wydane orzeczenie jest wolne od jakichkolwiek pozaprocesowych wpływów (zob. T. Grzegorzczak, Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2014, s. 210-212; jak również postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2012 r., V KO 57/12, LEX nr 1228517).

Tym samym nieuprawnione jest zatem twierdzenie, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga przeniesienia sprawy dyscyplinarnej **obwinionej M. F. do innego równorzędnego Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym.**

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]